

SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

TOOLKIT GREEN S.E.E.D.S. (NASTAVNI PRIRUČNIK)

MODUL 2

Sjeme za poučavanje

CJELINA 3

Metodologija personaliziranog poučavanja

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ODGOVORNI ZA IOI "TOOLKIT GREEN S.E.E.D.S."

Ángeles Parrilla Latas (University of Vigo)

AUTORI

CIES-UVigo, ES

Ángeles Parrilla Latas | Manuela Raposo Rivas | Esther Martínez Figueira | Silvia Sierra Martínez | Almudena Alonso Ferreiro | María Zabalza Cerdeiriña | Isabel Fernández-Menor | Adoración de la Fuente Fernández

SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION LTD, CY

ODGOVORNI ZA PODUČAVANJE I TESTIRANJE "TOOLKIT GREEN S.E.E.D.S."

Giulia Benvenuto (IC Bosco Chiesanuova, IT) | Alice Dalle (Région Vallée d'Aoste/Regione Valle d'Aosta, IT) | Golfo Kateva (Synthesis Center, CY) | Noemi Nieto Blanco (University of Vigo) | Miljenka Padovan Bogdanović (Srednja Skola Vela Luka, HR) | Eftychia Vlysidou (Diefthinsi Defterovathmias Ekpedefsis Chiou, GR)

PROJEKT

GREEN S.E.E.D.S. - Synergy and Environment to Empower Decentralised Schools

Project n. 2019-1-IT02-KA201-062254 www.greenseeds.eu

KOORDINATOR PROJEKTA

Maria Carla Italia (Glocal Factory, Italija)

PROJEKTNO PARTNERSTVO

Ovaj je dokument jedna od 15 cjelina "Alata GREEN S.E.E.D.S.", Intelktualnog rezultata br. 1 istoimenog projekta. Pod vodstvom je Sveučilišta u Vigo, a provedeno je uz potporu svih partnera, s posebnim osvrtom na obuku o sadržaju alata, koja je radila i na njihovom testiranju. Jedinice su razvijene od rujna 2019. do kraja siječnja 2020. Sljedeća obuka, u dva koraka, trajala je do kraja lipnja 2020:

1. Obuka odgovornih država (5-6.03.2020)
2. Obuka učitelja na lokalnoj razini (1.04.2020 - 31.06.2020)

KAKO CITIRATI OVAJ DOKUMENT

CIES-UniVigo – Cjelina 3 - Metodologija personaliziranog poučavanja, Modul 2 - Sjeme za poučavanje, „Priručnik GREEN S.E.E.D.S.“, Projekt GREEN S.E.E.D.S. - Sinergija i okoliš za osnaživanje decentraliziranih škola, 2020.

PARTNERS

GLOCAL FACTORY

Αντιόχεια & Αστεροσκοπείο, Επιστήματα Χίου

Région Aoste
Vallée d'Aoste

Région Aoste
Vallée d'Aoste

Universida de Vigo

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CJELINA 2.3

METODOLOGIJA PERSONALIZIRANOG POUČAVANJA

Maite je upravo završila "Aulas diversificadas" by Ann Tomlinson. Dok je čitala, zapisala je par ideja koje bi mogle promijeniti njezin način poučavanja te način na koji organizira rad u učionici. Jedna od najvećih briga joj je kako personalizirati poučavanje. Zapitala se: Kako mogu personalizirati učenje dok poučavam sve učenike odjednom? Kako ću pojedinačno raditi sa svakim učenikom? Ako se svakom osobno posvetim, hoću li imati vremena da ostvarim zajedničke ciljeve?

Mnogo je nastavnika kao što je Maite, koji su zainteresirani za nove metode koje omogućuju da se održi sat na kojemu svi učenici dobivaju svoju priliku za rad svojim osobnim tempom. U ovoj situaciji, dobro je osvrnuti se na procese učenja u razredu i načine na koji se mogu personalizirati.

Kroz ovu didaktičku cjelinu, čitatelj će se pozvati na refleksiju o personaliziranom ulenju, ono će biti definirano, a njeno korištenje opravdano kontekstom pedagoških ciljeva prema konstruktivističkom pristupu. Također, predstaviti će se neke strategije poučavanja koje mogu personalizirati proces učenja i poučavanja.

1.Što je personalizirano poučavanje?

Mnogo nastavnika poistovjećuje personalizirano poučavanje s individualiziranim. Oni misle da nije moguće poučavati na personaliziran način jer smatraju da to iziskuje onoliko obrazovnih programa koliko je i učenika. Ali personalizirano poučavanje ne znači davanje personaliziranog i jedinstvenog zadatka svakom učeniku. Ono se razlikuje od individualizirane nastave. Individualizacija nam nameće ideju da je najbolje pristupiti svakome učeniku posebno, s posebnim individualiziranim programom. Ali, kao što znamo to je nemoguće, a i nepoželjno, kada uzmemo u obzir stvarnost u učionici i činjenicu da je učenje i društveni, ne samo osobni proces.

Personaliziranije je obrazovni pristup čiji je cilj prilagoditi poučavanja prednostima, potrebama, sposobnostima, interesima i situaciji svakog učenika (Coll, 2017). Omogućuje rad prema okviru zajedničkom za sve učenike, ali u isto vrijeme uzima u obzir jedinstvenost svakog učenika.

Može se koristiti kao zajedničko planiranje, koje se personalizira u određenom trenutku, s određenim aktivnostima i strategijama koje su specifične za svakog učenika. Time personalizacija prepoznaje društvenu i zajedničku prirodu procesa učenja, što omogućava učeniku da uči prema vlastitom osjećaju i prema vlastitim prioritetima.

U kombiniranim razredima važno je, više nego igdje drugdje, da se prepozna

jedinstvena priroda učenja s obzirom na učenikove potrebe i karakteristike. To uključuje motivaciju, očekivanje, znanje, prijašnja iskustva, sposobnosti i sl.

U ovom kontekstu, uvođenje personaliziranog poučavanja od velike je važnosti. Ono ne samo da prihvaća jedinstvenost, nego i važnu ulogu učenika pri stvaranju procesa učenja. Na taj način se prepoznaje učenikova sposobnost da identificira ciljeve i načine učenja prema svojim karakteristikama i interesu. Zato personalizacija daje prednost autonomnom učenju.

Personalizacija također omogućava nastavniku da prepozna potrebe, interese i situaciju svakog pojedinog učenika. Tomlinson (2001) je ustanovila sljedeće principe kao osnovu za planiranje i razvoj personaliziranog procesa učenja.

OSNOVNI PRINCIPI PERSONALIZIRANOG UČENJA

- ◆ Nastavnik zna koja je najbitnija stavka neke teme.
- ◆ Nastavnik razumije i cijeni različitosti među učenicima te stvara scenarije učenja uzimajući to u obzir.
- ◆ Evaluacija treba biti koherentna i neodvojiva od poučavanja.
- ◆ Nastavnik prilagođava sadržaj, procedure i rezultat učeničkim interesima i profilima učenja.
- ◆ Svaki učenik radi dostojanstveno. Nastavnici i učenici surađuju u procesu poučavanja.

Izvor: Tomlinson (2001), p. 92.

Ipak, potrebno je imati određene izvore/sredstva da bi se personaliziralo učenje. Nekad je to jako jednostavan proces koji se dogodi tijekom nastave. Npr. Uključivanje nemotiviranog učenika u raspravu o strojevima time što se za primjer odabere auto marke koje voze njegovi roditelji ili njegovo vlastit bicikl kao primjer stroja. Druga opcije je modificirati format vrednovanja za učenike koji imaju problema s pisanjem da bi se osiguralo pravednije vrednovanje. Druga, malo kompleksnije struktura tj. sredstvo je korištenje personaliziranih strategija, bilo za određenu situaciju ili dugoročno. Npr. Kada učenik zaostaje s gradivom jer je bio bolestan, može se napraviti personalizirana staza učenja baš za njega, dok ne uhvati korak, uvodeći ugovor o poučavanju ili personalizirani plan. Mogu se također uvesti i personalizirane strategije u dinamiku razreda i dugoročno. U ruralnim školama, s učenicima različitih obrazovnih razina ili kad je riječ o nekom gradivu koje je učenicima kompleksno, može se uvesti vođenje personaliziranih rokovnika (dnevnika) ili planova kao još jedno sredstvo garancije da razvijamo proces učenja koji uzima svakog učenika u obzir. Temeljeno na ovoj perspektivi, sljedeći dio bavi se nekima od ovih strategija,

uključujući dnevnik, ugovor o poučavanju te personalizirane planove rada.

2. Koje oblike personaliziranog učenja možemo razvijati?

Slijedi opis nekih os strategija poučavanja koje omogućuju personalizirani pristup učeniku.

Podsjetnik /rokovnik je personalizirana lista zadataka koje određeni učenik mora izvršiti u određenom vremenu. Njih osmišljava nastavnik i drži na posebnom mjestu u učionici. Mogu uključivati aktivnosti koje se bave jednom ili više tema. Mogu se napraviti za sve učenike ili samo za neke. Kada su dnevnicima učenja napravljeni uza sve učenike, trebali bi sadržavati slične elemente (da se osigura zajednički cilj) te također različite (da se personalizira) te bi trebali obuhvaćati dva do tri tjedna. Učenici sami odlučuju kojim će redoslijedom izvršavati određene zadatke u svojim rokovnicima (dnevnici). Može se i odrediti određeno vrijeme tijekom dana u kojemu će se baviti rokovnicima. Mogu se koristiti tijekom prvog polugodišta, jednom tjedno ili kao dodatna aktivnost nakon obrade jednog dijela gradiva.

Rokovnici daju učenicima priliku da uče o temama koje se obrađuju u razredu na svoj način i svojim tempom. Npr., da bi istumačio razlomke nastavnik može osmosliti dnevnik učenja za cijeli razred, prilagođen različitim obrazovnim razinama ili povezujući gradivo s drugim temama koje su učeniku bliske ili koje ga zanimaju. Tako se razlomci mogu učiti kroz glazbu, kartice baseballa, prodaju komada pite, vijestima o lokalnoj ili regionalnoj ekonomiji itd. Svaki učenik odabire aktivnosti koje njemu olakšavaju dostizanje navedenog cilja, vodeći se vlastitim interesima.

Ovakve strategije potpomažu i nastavnikov rad. Dok učenici rade na svojim dnevnicima, nastavnik ima slobodu kretati se po razredu, davati savjete i provjeravati osobni napredak pojedinog učenika. Također mogu to vrijeme iskoristiti da oforme malu grupu učenika koji će raditi po određenim smjernicama ili koji trebaju dobiti direktne smjernice za određeni koncept

ili vještinu (Tomlinsom, 2001).

Ugovori o poučavanju su ugovori ispregovarani između nastavnika i učenika da bi se osigurao kasniji određeni stupanj samostalnosti pri usvajanju određenog znanja i vještina u određenom vremenu. Neki od ovih 'dogovora' „su također djelomičan izbor materijala koji će se učiti, radnih uvjeta te oblika primjene ili predstavljanja zaključaka. Ova strategija omogućava učeniku da radi samostalno, koristeći materijale koji su većinom odabrani ili preporučeni od strane nastavnika“. (Tomlinsom, 2001, p. 156).

Ugovori o poučavanju su obično pisani dogovori koji pomažu učeniku da se posveti i aktivno uključi u obradu određenog gradiva. Dogovor usmjerava proces učenj, usmjeravajući učenika na to kako učiti te zahtijeva od njega samostalnost tijekom procesa učenja. Ukratko, to je obveza stvorena kroz dogovor između nastavnika i učenika.

Prije nego započnemo pisanje ugovora o poučavanju, sljedeći preduvjeti moraju se zadovoljiti:

- Analiza situacije:** Omogućava zajedničko stvaranje ugovora. Učeničko sudjelovanje u određivanju ciljeva je prvi korak pri povećanju njegovog osjećaja odgovornosti i motivacije.
- Pravila igre:** kada se pišu pravila, potrebno je informirati učenika o kojim se elementima može prepvarati, a o kojima ne.

Kada se osmišljava ugovor, također bi trebalo uključiti:

1. Prijedlozi o sadržaju ugovora: koliko će dugo biti na snazi, materijal i strukturne metode,

- vrsta finalnog proizvoda, pomoć koja će se osigurati učeniku i kakvu učenik može tražiti. Drugim riječima, ugovor mora odgovoriti na sljedeća pitanja: kada? kako? Gdje? S kim? Kojim metodama?
2. Pravila izvršenja. Ugovor bi trebao naznačiti koje su pozitivne posljedice njegovog izvršenja. Također bi trebao uključiti i negativne rezultate (nastavnik će utvrditi aktivnosti koje se trebaju obaviti i ustanoviti njihove parametre), u slučaju da uvjeti ugovora nisu ispunjeni.
3. Potpis učenika i nastavnika koji ih obvezuje da se drže uvjeta ugovora.

CONTRATO

Este Contrato se inició:

Nombre del niño Nombre de la persona que hace el contrato

El mismo se iniciará el día _____

hasta _____

ACUERDO ENTRE LAS PARTES

Yo, _____ me comprometo a:

Yo, _____ me comprometo a:

* El caso de no cumplir con el acuerdo, queda claro que ni el docente ni el estudiante se comprometen al acuerdo

Firma de las partes: _____

Nombre del niño Nombre de la persona que hace el contrato

Postoje različite vrste personaliziranih ugovora o poučavanju, ovisno o njihovoj svrsi i sudionicima. Oni uključuje uvjete nadoknade (ako se uvjeti ne ispune), razrješenje sukoba i vrednovanje.

Prema zadanom cilju, mogu se napisati različiti **personalizirani ugovori o poučavanju**: ugovor o nadoknadi, ugovor o razrješenju sukoba, ugovor o projektu i ugovor o vrednovanju.

VRSTE	SVRHA
NADOKNADA	Njegova je svrha da se nadoknadi određena tema u relativno kratkom roku.
RJEŠAVANJE SUKOBA	Njegova je uloga da razriješi neki sukob ili problem ponašanja.
STVARANJE PROJEKTA.	Njegova je svrha da stvori neki projekt. Može trajati duže vremena, ali se mora stvoriti i vremenski okvir za mini izvještaje o napretku.
VREDNOVANJE	Njegova je svrha da se ustanovi kriterij vrednovanja za određeni zadatak ili tijek učenja za pojedinog uložnika.

Personalizirani planovi rada su prijedlozi za pojedinačni rad na zajedničkim temama, koji uključuje planiranje vlastitog tempa rada prema stupnju razvoja učenikovih sposobnosti. Personalizirani plan rada omogućava učenicima da rade na istoj temi, s različitim uputama za svakog učenik (iako su te upute često slične za sve učenike). Oni su korisni za teme i gradivo za koje je nastavnik unaprijed svjestan da postoji velika razlika u sposobnostima učenika. Omogućava svim učenicima da napreduju, pošto se temelji na njihovim stvarnim razinama te poštuje ritam rada pojedinog učenika. Također je pozitivno što su učenici tako odgovorni za svoj

napredak; uče se organizirati svoje vrijeme, svjesni onoga na čemu rade i analizirajući svoj rad kritički kroz samoprocjenu.

U personaliziranim planovima rada, učenik može odabrati aktivnosti koje želi napraviti s liste koju je sastavio nastavnik, tijekom određenog perioda (obično jedan ili dva tjedna) te ih izvršiti prema redoslijedu koji njima odgovara. Tako, iako svi učenici rade na istom sadržaju, ne moraju svi raditi na isti način (iste aktivnosti, vježbe, problemi...), niti na istom stupnju težine.

PRAKTIČNI PRIMJER

Učenici sjede, rade pojedinačno. Na njihovim klupama su knjige, bojice te različiti materijali za umjetničko izražavanje. Povremeno se čuje poneki komentar: „Mario, koje si elemente sastava povrća izdvojio?“ ili „Na koji način crtaš različite vrste obrezivanja?“

Nastavnik objašnjava da će raditi pojedinačno prema istim materijalima, ali ne sami. Uspoređuju svoju aktivnost s obitelji koja je došla u restoran. Meni je isti za svih, ali svaki učenik prilagođava ga svome ukusu, potrebama i apetitu. Iako su slični, postoje razlike u onome što će pojesti. Kada se to utvrdilo, nastavnik im daje materijale, zajedno s uputama koje određuju koje aktivnosti koji učenici moraju odraditi.

Tako svaki učenik napreduje svojim tempom. Svi rade na istoj temi, ali vrsta i kvaliteta obrađenog mogu se razlikovati. Opći cilj je zajednički, ali se oni manji neki mogu prilagoditi karakteristikama i potrebama svakog učenika. Činjenica da je rad temeljen na

općoj, zajedničkoj strukturi omogućava učenicima da pitaju jedni druge o temi, dijele materijale isl. Također, tu se ne favorizira određene učenike, svi uče isto, samo na drugim razinama i drugim tempom.

3. Kako to provesti u praksi?

Različiti oblici prethodne tri strategije ilustrirani su ovdje kao predložak za rad,

FORMAT ROKOVNIKA

Ovo je dnevnik samo za jednu temu, osmišljen za malu grupu učenika; oni mogu personalizirati svoje učenje birajući aktivnosti s kojima se najviše mogu poistovjetiti.

Osobni rokovnik(ime).....

Početni datum.....

DATUM ZAVRŠETKA AKTIVNOSTI	AKTIVNOST	POSEBNE UPUTE
	Nađi vijesti o vulkanskoj erupciji	Analiziraj gdje se dogodilo, kako je to utjecalo na okolnu populaciju i okoliš, koliko je dugo trajalo.
	Pročitaj knjigu koju želiš o vulkanima.	Piši natuknice tijekom čitanja..
	Napravi set karata da pokažeš kako vulkani eruptiraju.	Provjeri jesu li znanstvene činjenice točne te pazi kako se koristiš kompjuterskom aplikacijom.
	Provedi istraživanje da bi napisao članak o lokaciji vulkana u našem znanstvenom časopisu. Napiši članak. Pregledaj ga s urednikom, prepravi ako je potrebno.	Pazi na pravilno pisanje i pravopisne znakove, ali nemoj dopustiti da ti odvрати koncentraciju od organizacije teksta i ideja.
	Intervjuiraj nekoga tko je doživio erupciju vulkana..	Prepoznaj glavne ideje i kategoriziraj informacije u podteme.

FORMAT UGOVORA

Ovdje je ugovor o poučavanju za nadoknadu domaćeg rada. Maite je zamijetila da ima učenika koji nisu postigli ciljeve iz svojih personaliziranih planova rada. Odlučila je sastaviti sljedeći ugovor između učenika i nastavnika:

Situacija: kombinirani razred u ruralnoj školi. Učenik nije imao dobre rezultate iz engleskoga jezika (komunikacijske vještine). Učenik se potužio da su tekstovi na kojima se radi jako dosadni te da nemaju poveznice s njihovim interesima i stvarnosti

UGOVOR O NADOKNADI:

Ja, XXX (ime učenika), nisam dovršio aktivnosti iz komunikacijskih vještina. Dogovorio sam s nastavnikom da ću ih nadoknaditi tijekom perioda od 15 dana. Dolje navedene aktivnosti odrađivat ću tri puta tjedno.

OBEĆAVAM DA ĆU

- Napraviti dosje cijelog modula
- Pročitati dva od četiri predložena teksta, prema vlastitim interesima. Sam ću izabrati tekstove i odgovoriti na pitanja o njima.
- Napisati sastavak o svakoj temi koja se spominje u ta dva teksta.

ZAHTIJEVAM

Pošto želim proći ovaj predmet, da imam mogućnost konzultacije s nastavnikom prije predaje rada te da od nastavnika dobivam upute.

AKO USPIJEM ostvariti postavljeni cilj, želim moći dalje napredovati kao član grupe učenika koju ja odaberem.

AKO NE USPIJEM, moram nadoknaditi zaostatak prema uvjetima i u roku koji mi odredi isključivo nastavnik.

Potpis ...

Nastavnik
Rok ispunjenja je do XX of XX, 2020

učenik

PERSONALIZIRANI PLAN

Cjelina.....		
Vremenski period.....		
ŠTO ĆEMO RADITI?	Ciljevi	- -
	Sadržaji	- -
KAKO ĆEMO NA TOME RADITI?	Individualni rad	- - -
	Grupni rad u razredu	- -
	Grupni rad izvan razreda	- -
ŠTO SE VREDNUJE?		
KAKO SE VREDNUJE?		
PITANJA		

IZVORI:

Tomlinson, C. A. (2001). *El aula diversificada. Dar respuesta a las necesidades de todos los estudiantes.* Barcelona: Octaedro.

Coll, C. (2017). *De la atención a la diversidad a la personalización del aprendizaje.* Aula, 267, 29-33

DISCLAIMER: "The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.